Írta: Új Szó
2005. augusztus 30. kedd - Módosítás: 2005. augusztus 30. kedd

Iskoláink elnevezéséről 2. Iskoláink elnevezéséről 2. Múlt heti írásomban amellett érveltem, hogy az utóbbi időben a tanintézmények összevonása révén kialakult hosszú iskolaneveket egyszerűsíteni kellene. Mai írásomban kétfajta többcélú intézményről lesz szó: az egyik a združená stredná škola, a másik pedig a spojená škola. Magyar megnevezésüket megtalálni (vagy kitalálni) több szempontból is nehéz. Elsősorban is a združi? és a spoji? igék szinonimák, szlovák–magyar szótáraink a združený, illetve a spojený címszavak mellett szinte ugyanazokat a magyar megfelelőket közlik: egyesített, egyesült, (egybe)kapcsolt, társult. Másodsorban: Magyarországon is megkülönböztetnek ugyan egységes iskolát és összetett iskolát, a szlovákhoz hasonló név azonban eltérő funkciót takar, tehát ezek nem tekinthetők a szlovák združená (stredná) škola, ill. a spojená škola megfelelőinek. Az egységes iskola az általános iskolát és a középiskolát is magában foglaló, 12 osztályos komplex iskola, az összetett iskola pedig olyan intézmény, amely különböző típusú iskolák (pl. gimnázium és szakközépiskola) feladatait látja el. Nézzük most azt meg, hogyan definiálja a közoktatási törvény a združená stredná škola és a spojená škola elnevezésű intézményeket! Az első intézmény esetében valójában negatív „definícióval” találkozunk, ugyanis a törvény 2.§ (2) bekezdése azt mondja ki, hogy az (1) bekezdésben említett iskolatípusok közül melyik nem vonható össze ilyen néven. A két bekezdés tartalmának összevetéséből viszont megállapítható, hogy az ún. združená stredná škola alapvetően a stredné odborné ueilište (azaz a szakmunkásképző) és a stredná odborná škola (szakközépiskola) összevonásával létrejövő intézmény. A már működő ilyen jellegű intézmények magyar megnevezése nem egységes: egyrészt előfordul az összevont középiskola, de az egyesített középiskola megnevezés is. Annak idején, amikor az egyik ilyen iskola igazgatója az iránt érdeklődött, hogyan fordítsák magyarra iskolájuk nevét, jelentéstani szempontból elképzelhetőnek tartottam az összevont, egyesített, integrált jelzők használatát, bár megjegyeztem, hogy ezt a kérdést tágabb összefüggéseiben kell vizsgálni. A jelenlegi szlovák és a magyar iskolarendszer összevetése, valamint a Magyarországon használatos hivatalos nevek elemzése alapján megállapítható, hogy a szakközépiskolai és a szakmunkásképző osztályokkal működő, illetve szakközépiskola és szakmunkásképző összevonásával létrejött középfokú tanintézmények nevében vagy mindkét intézménytípusra történik utalás (pl. Nagy József Szakközépiskola és Szakmunkásképző Iskola), vagy gyakrabban a rövid szakképző iskola (pl. Nagy József Szakképző Iskola) megnevezés a használatos. Ezt a tényt figyelembe véve a združená stredná škola magyar megfelelőjeként nálunk is a szakképző iskola kifejezést kellene elterjesztenünk. Ami az ún. spojená školá-t illeti, a közoktatási törvény nem határozza meg közelebbről, milyen típusú iskolák összevonásával jön létre, a gyakorlat viszont azt mutatja, hogy közös igazgatás alá kerülhet alapiskola és gimnázium, szakközépiskola és gimnázium, gimnázium és szakmunkásképző, különböző művészeti oktatási intézmények stb. Az ilyen intézmények fő jellemzője az, hogy a szervezeti egységeknek közös igazgatójuk van, egyébként azonban viszonylagos önállósággal bírnak. Az elmondottakat és a magyarországi gyakorlatot figyelembe véve tehát a spojená melléknév „lefordítása” helyett a közös igazgatású kifejezés használata lenne az indokolt.
SZABÓMIHÁLY GIZELLA